

TÖRTÉNELEMTANÍTÁS

online történelemdidaktikai folyóirat

(LX.) Új folyam XVI. 1-2. szám 2025.

Cikk azonosító: 16-01-01

Lectori salutem

A online Történelemtanítás XVI. évfolyama összevont számmal indít. A **Tanulmányok** rovatunkban két fajsúlyos munkával jelentkezőnk. Az első – amelyet *Zsinka László* jegyez, folytatva előző számunkban megjelent közlését – a történettudomány egy fontos, máig ható következményekkel járó kérdését tárgyalja, *Az amerikai külpolitika hegemon fordulata az 1930–1940-es években. Második rész: A roosevelti Grand Design elvei és gyakorlata a második világháború alatt és után* címmel és alcímmel, érdekes és fontos új összefüggéseket is felvillantva. A második, történelemdidaktikai munkában *Kaposi József* a hazai történelemtanítás elmúlt évtizedét elemzi *A történelemoktatás a tartalmi szabályozás (tantervek, követelmények, tankönyvek) tükrében Magyarországon a 2010-es évek második felétől napjainkig – avagy a maratoni reform után a pirruszi győzelemig* címmel, helyenként kemény kritikákat megfogalmazva, de egyszersmind ezekből kivezető utakat is kínálva.

A **Közlemények** rovatban – hagyományainknak megfelelően – egy korábbi díjnyertes OKTV-s dolgozatot közlünk. Ezúttal *Veres Marcell István Állam az államban, avagy az állami akarat sajátos útja* című dolgozata Mezőhegyes településtörténetébe enged bepillantást, kiemelten bemutatva, hogy 1945 után miért valósultak meg itt más időben, más tartalommal és más formában gazdasági, politikai, településfejlesztési törekvések, mint az ország jelentős részében – kitekintve ennek előzményekre is.

A **Műhely** rovatban *Gyertyánfy András* dolgozata *A történelmi tudás mérése – szempontok és nehézségek* címmel a tudásterületek megállapítása után felsorolja azokat a feladattípusokat, amelyekkel ezeket a tudásterületeket mérni szokás. Bemutatja azt is, hogy a tudás szintjei, illetve a feladatok nehézségi szintjei – bizonyos megszorításokkal, de – mérhetőek a népszerű bloomi taxonómia segítségével, sőt tantárgy- és tudásterület-specifikus kritériumokat is javasol a történelmi tudás szintjeinek mérésére, ami jele nleg még járatlan terep történelemtanításunkban. *Szabó L. Dávid és Horváth Kinga A dualizmus korszakához tartozó feladatok vizsgálata és összehasonlítása magyarországi és szlovákiai magyar nyelvű történelemtankönyvekben a kompetenciák tükrében* feladatot választották, melyben a kompetenciaalapú történelemtanítás szemléletében vizsgálnak egy-egy általános iskolai magyar, illetve alapiskolai szlovák tankönyvet, előtte hasznos áttekintést adva magának a fogalomnak a tartalmáról.

Szemle rovatunk *Kerekesné Horváth Ilona* nagyon érdekes interjút közöl *Niederreiter Zoltán assziriológussal*, aki egyik kurátora volt a Szépművészeti Múzeumban oly sikeres *Az ókori Mezopotámia öröksége a 21. században* című kiállításnak. Bár a térség és a téma történelemtanításunk peremére került, de alig vitatható, hogy „*a térben és időben tőlünk távoli Mezopotámia mai kultúránk bölcsője, mely az írás megalkotásával, a csillagászati, matematikai, építőmérnöki, vízmérnöki, orvosi tudással, a jogrend, az iskolarendszer kiépítésével a világ számára maradandót alkotott*”. *Katona András Egy reprezentatív kiadványról – Az egri Líceum 250 éve* című könyvismertetése *Bartók Béla – Makai János – Nagy Andor Az egri Líceum a magyar oktatás történetében* című tartalmában és kiállításában is reprezentatív kiadványát mutatja be. „*Oktatástörténetünk egy emblemikus helyszíne, az egri Líceum negyed évezredes története elevenedik meg a könyvespolcunk díszhelyére kívánckozó ragyogó kiadvány lapjain*” – írja értékelésben a recenzens.

A **Horizont** rovatban *Kojanitz László Történelmi kompetenciamérés Németországban* című munkája a gyakorlati igényekből kiindulva mutatja be a német kompetenciamérés eszközeit, elemzéseit és eredményeit, mely „*nem csupán a történelmi tananyag elsajátításának ellenőrzésére szolgál, hanem arra, hogy feltárja, milyen szinten képesek a diákok alkalmazni a történelmi források és interpretációk kritikus és értő elemzéséhez szükséges diszciplináris kompetenciákat – akár olyan témák esetében is, amelyekkel korábban nem találkoztak*”. *Fekete Áron, Fodor Richárd és Tóth Judit* ismertetésükben az *EuroClio 2025. évi konferenciájáról* számolnak be, amely *A történelem mintázatai?* címmel zajlott le. Ennek néhány workshopja a mesterséges intelligencia kérdésével is foglalkozott.

A **Kaleidoszkóp** rovatban *Horváth Judit Történelem zenekarátoknak* című írásában angol nyelvű zenecsatornákat ajánl néhány témában a számunkra abból a megfontolásból, hogy „*a jól megválasztott zene nemcsak örömforrásként szolgál, hanem segítséget nyújthat a koncentráció és az emlékezet javításában, a teljesítőképesség fokozásában és a motiváció erősítésében*”. Záró írásunkban *Stróbl Terézia* tudósít az évente hagyományosan Bonyhádön megrendezett *László Gyula Középiskolai Országos Történelemverseny*ről, melynek ezúttal „*Indivisibiliter ac Inseparabiliter*” címmel a rövid magyarországi XVIII. század (1711–1792) volt a témája.

A szerkesztők